

วารสารศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีที่ 13 ฉบับที่ 1
มกราคม - มิถุนายน 2552

การศึกษาเพลงนกขมิ้น

A Study of Melody “Nok Kameen”

ณัฐหทัย พงศ์พิทักษ์

Nathatai Pongpitak

บทคัดย่อ

การศึกษาเพลงนกขมิ้นเป็นการวิจัยโดยใช้หลักวิชามานุษยดุริยางควิทยา โดยมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษารวบรวมองค์ความรู้เพลงนกขมิ้นในบริบทต่างๆ
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทางซอดวงเพลงเดียนนกขมิ้นสามชั้น
3. เพื่อศึกษาและบันทึกโน้ตเพลงนกขมิ้น

ผลการศึกษาพบว่า

1. เพลงนกขมิ้นเดิมเป็นเพลงสองชั้นของเก่าในสมัยอยุธยา เป็นเพลงสามท่อนปรากฏอยู่ในเพลงเรื่องนกขมิ้น ก่อนที่ครูเพ็งจะนำมาขยายเป็นเพลงสามชั้นและเพิ่มให้มีการว่าดอกไม้ และक्रमดนตรี ตราโมทเป็นผู้รวบรวมเพลงให้เป็นเถา และประพันธ์บทร้องสองชั้นและชั้นเดียวขึ้นมาในปี 2476 เพลงนกขมิ้นเป็นเพลงที่สามารถรับใช้สังคมทั้งบรรเลงสำหรับพิธีกรรม บรรเลงสำหรับการแสดง และบรรเลงสำหรับขับกล่อม

2. เพลงนกขมิ้น 3 ชั้นเป็นเพลงสามท่อน ท่อนที่ 1 มี 3 จังหวะหน้าทับส่วนท่อนที่ 2 และท่อนที่ 3 มีสอง จังหวะหน้าทับ เพลงนกขมิ้นมีการใช้กลุ่มเสียงโน้ตบันไดเสียงโด (ด1, ด2, ด3) และบันไดเสียงซอล (ซ1, ซ2, ซ3, ซ6) โดยมีความสัมพันธ์ของเสียงลูกตกและการแปรทำนองในเพลงเดียนนกขมิ้นสามชั้นโดยสรุปดังนี้

1. บันไดเสียง ด1 มีการแปรทำนองทั้งเทียบโอดและเทียบเก็บได้ 12 ทำนอง
2. บันไดเสียง ด2 มีการแปรทำนองทั้งเทียบโอดและเทียบเก็บได้ 11 ทำนอง
3. บันไดเสียง ด3 มีการแปรทำนองทั้งเทียบโอดและเทียบเก็บได้ 10 ทำนอง
4. บันไดเสียง ซ1 มีการแปรทำนองทั้งเทียบโอดและเทียบเก็บได้ 4 ทำนอง
5. บันไดเสียง ซ2 มีการแปรทำนองทั้งเทียบโอดและเทียบเก็บได้ 10 ทำนอง
6. บันไดเสียง ซ3 มีการแปรทำนองทั้งเทียบโอดและเทียบเก็บได้ 5 ทำนอง
7. บันไดเสียง ซ6 มีการแปรทำนองทั้งเทียบโอดและเทียบเก็บได้ 10 ทำนอง

3. รวบรวมบันทึกโน้ตเพลงนกขมิ้นทุกบริบท ตามวิวัฒนาการโดยเริ่มจากเพลงนกขมิ้นสองชั้น เพลงนกขมิ้นสามชั้น เพลงนกขมิ้นมอญ เพลงนกขมิ้นดัมโบรี เพลงเดียนนกขมิ้น เพลงนกขมิ้นเถา เพื่อเป็นฐานข้อมูลต่อไป

Abstract

The purposes of this study are to (1) collect the knowledge body of Thai classical music “Nok Kameen,” (2) to investigate and analyze various context of the knowledge body of Thai classical music “Nok Kameen, and (3) to record the note of Thai classical music” Nok Kameen.

The results reveal as follows:

1. Thai classical music “Nok Kameen” has its origin since the Ayudhaya Era with two-level and later appeared with three-level music called “Song of Nok Kameen,” and finally extended into three-level and words by teacher “Peng.” Teacher Montri Tramote collected music as Tao and composed words with two levels and one levels in 1933. Thai classical music “Nok Kameen” is a song played in ritual

ceremony, performance, and entertainment.

2. Thai classical music “Nog Kameen” with three-level is a classical music which its level 1 contains 3 front rhythms overlaying level 2 and 2 front rhythms overlaying level 3. It uses key signature of Do (Do1, Do2, and Do3) and Sol (S1, S2, and S3). The relationship between sound of fallen minor and melody translation in “Nok Kameen” with three-level can be summarized as follows:

- 2.1 Key signature-Do1 gains melody translation both Odd and Keb with 12 melodies.
- 2.2 Key signature-Do2 gains melody translation both Odd and Keb with 11 melodies.
- 2.3 Key signature-Do3 gains melody translation both Odd and Keb with 10 melodies.
- 2.4 Key signature-S1 gains melody translation both Odd and Keb with 4 melodies.
- 2.5 Key signature-S2 gains melody translation both Odd and Keb with 10 melodies.
- 2.6 Key signature-S2 gains melody translation both Odd and Keb with 5 melodies.
- 2.7 Key signature-S1 gains melody translation both Odd and Keb with 10 melodies.

3. The researcher collects context of Thai classical music “Nok Kameen” as developed as “Nok Kameen with 2 parts”, “Nok Kameen with 3 parts”, “Nok Kameen Mon”, “Tab Mahoree”, “Solo Nok Kameen,” and “Tao Nok Kameen” as further information.

บทนำ

เพลงไทยเป็นองค์ประกอบสำคัญของดนตรีไทยซึ่งตกทอดมาตั้งแต่โบราณจนกระทั่งทุกวันนี้ ศิลปินและคีตกวีมีความคิดหลากหลายในการสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยทั้งทางด้านโครงสร้างบทร้องและทำนองดนตรี จนเมื่อผ่านกระบวนการทางสังคมดนตรีจึงเกิดแบบแผนให้ถือปฏิบัติกันต่อมา เพลงไทยสามารถแบ่งได้สองประเภทคือประเภทเพลงขับร้องและเพลงบรรเลง โดยถูกนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งสรุปได้ 3 ลักษณะคือ ประกอบพิธี ประกอบการแสดง และขับกล่อม

เพลงนกขมิ้นเป็นเพลงที่มีโอกาสรับใช้สังคมหลากหลายรูปแบบ ตั้งแต่เรื่องพิธีกรรม เรื่องการแสดงและยังอยู่ในส่วนของการขับกล่อมด้วย บทบาทของเพลงนกขมิ้นจึงปรากฏในทุกโอกาส ผู้วิจัยจึงสนใจที่ทำวิจัยเกี่ยวกับเพลงนกขมิ้น เริ่มจากวิวัฒนาการของเพลงนกขมิ้นที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บทบาทของเพลงนกขมิ้นต่อวิถีชีวิตและต่อสังคมไทย และศึกษาโครงสร้างของเพลงนกขมิ้นทั้งหมด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยเรื่องการศึกษาเพลงนกขมิ้น จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีความสนใจศึกษาดนตรีไทยและเป็นการสนับสนุนวิชาการของดุริยางค์ไทยในระดับอุดมศึกษาด้วยหลักการเชิงกระบวนการวิจัยไว้เป็นหลักฐานที่ยังช่วยสนับสนุนให้เกิดงานวิจัยที่มีประโยชน์ต่อวงการดนตรีไทยต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษารวบรวมองค์ความรู้เพลงนกขมิ้นในบริบทต่างๆ

2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทางซอด้วงเพลงเดี่ยวนกขมิ้นสามชั้น

3. เพื่อศึกษาและบันทึกโน้ตเพลงนกขมิ้น

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาเรื่องเพลงนกขมิ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาตามขั้นตอนกระบวนการทางมานุษยดุริยางค์วิทยา โดยนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ มีแนวทางในการศึกษาดังนี้

ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการรวมข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่างๆ และรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยเข้าร่วมสังเกต จดบันทึกบันทึกเสียง บันทึกภาพนิ่ง บันทึกภาพเคลื่อนไหว จากการแสดง การสัมภาษณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง

ขั้นศึกษาข้อมูล

เรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการสังเกต จดบันทึก การบันทึกเสียง การบันทึกภาพนิ่ง การบันทึกภาพเคลื่อนไหว จากการแสดงและการสัมภาษณ์ นำเสนอข้อมูลด้านเพลงนกขมิ้น รูปแบบการใช้เพลงประกอบแสดง บันทึกโน้ตเพลงเป็นแบบโน้ตไทยและสากลเพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงได้

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ เพลงนกขมิ้น ดังนี้

- องค์ความรู้ของเพลงนกขมิ้น	- ประวัติเพลงนกขมิ้นวิวัฒนาการ - วิวัฒนาการเพลงนกขมิ้น - บทบาทเพลงนกขมิ้น
- วิเคราะห์ทางข้อดั่งในเพลงเดี่ยวนกขมิ้นสามชั้น	- วิเคราะห์โครงสร้าง - วรรคเพลง ลูกตก และบันไดเสียง - ความสัมพันธ์ของการลงเสียงลูกตกและการแปลทำนอง - การเคลื่อนที่ของทำนอง
- บันทึกโน้ตเพลงนกขมิ้น	เพลงนกขมิ้นสองชั้น เพลงเรื่องนกขมิ้น เพลงนกขมิ้นมอญ เพลงนกขมิ้นในตำบมโหรี เพลงนกขมิ้นเถา

ผลการวิจัย

เพลงนกขมิ้นเดิมเป็นอัตราจังหวะสองชั้นอยู่ในเพลงเรื่องชื่อเพลงเรื่องนกขมิ้นหรือเรื่องแม่หม้ายคร่ำครวญ เป็นเพลงรวมอยู่ในเรื่องเพลงช้าทำนองเก่าสมัยอยุธยา ประกอบด้วยเพลงช้าคือเพลงนกขมิ้น (นกขมิ้นตัวผู้และนกขมิ้นตัวเมีย) เพลงสองไม้มีอยู่ด้วยกัน 2 เพลงคือเพลงฝรั่งคู่ เพลงกระต่ายเต้น ท่อนที่ 1 เพลงเร็วคือกระต่ายเต้นท่อนที่ 2 ท่อนที่ 3 ต่อด้วยตอนปลายกระต่ายเต้นจบด้วยเพลงลา นกขมิ้นตัวเมียจัดเป็นเพลงหน้าพาทย์ประกอบการแสดงเรียกเป็นคำหน้าพาทย์แปลงว่า “แม่หม้ายคร่ำครวญ” โดยเฉพาะประกอบการแสดงหนังใหญ่ ตอนบทบาทนางสุวรรณกันยุมาก่อนเวลาจะขึ้นเฝ้าทศกัณฐ์ เพลงนกขมิ้นยังมีทำนองหนึ่งซึ่งมีอัตราจังหวะชั้นเดียว ซึ่งเป็นชั้นเดียวของทำนองนกขมิ้นตัวผู้ เพลงอัตราจังหวะนี้แทรกอยู่ในเพลงเร็วของมอญซึ่งมีนักดนตรีไทยนำมาบรรเลงกันทั่วไป ต่อมาครูเพ็งได้นำเพลงนกขมิ้นสองชั้นทำนองเก่าสมัยอยุธยา มาแต่งขยายเป็นอัตราจังหวะสามชั้น สำหรับบรรเลงร้องส่งเป็นเพลง สามท่อนเฉพาะในท่อนที่ 3 ครูเพ็งได้แต่ง “ว่าดอ” เพื่อเปิดโอกาสให้อวดความสามารถในการขับร้อง และบรรเลงเดี่ยวของเครื่องดนตรีเพลงอัตราจังหวะสามชั้นนี้ได้รวมเข้าชุด และเป็นเพลงสุดท้ายในดับต้นเพลงถึง ในปีพ.ศ. 2476 ครูมนตรี ตราโมท ได้ทำทำนองอัตราจังหวะสามชั้นของครูเพ็ง ที่มีการ “ว่าดอ” มาแต่งตัดเป็นอัตราจังหวะสองชั้น และชั้นเดียวบรรเลงติดต่อกันเป็นเพลงเถา โดยคงให้มีทำนองและการว่าดอตามแบบของครูเพ็ง

วิวัฒนาการของเพลงนกขมิ้น

เพลงนกขมิ้นสองชั้น มีอยู่ด้วยกัน 2 เพลง คือ เพลงนกขมิ้นตัวผู้ มี 3 ท่อนและนกขมิ้นตัวเมีย มี 4

ท่อน มีปรากฏตั้งแต่สมัยอยุธยา ไม่ทราบนามผู้แต่งแต่คงจะเป็นเพลงเกร็ดมาก่อนที่ครูดนตรีจะนำเพลงนี้เข้ามาบรรจุอยู่ในเพลงเรื่องนกขมิ้น

เพลงเรื่องนกขมิ้น หรือเรียกอีกชื่อว่า เรื่องแม่หม้ายคร่ำครวญ เป็นเพลงรวมอยู่ในเรื่องเพลงช้าทำนองเก่าสมัยอยุธยาประกอบด้วยเพลงช้า เพลงสองไม้ เพลงเร็วและออกเพลงลา ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักการสังคีต ได้รับข้อมูลที่เป็นเอกสารจากครูบุญตา เขียนทองกุล ได้มีโอกาสเห็นสมุดบันทึกที่เป็นลายมือเขียน แสดงให้เห็นถึงรายชื่อผู้บอกมือตามเครื่องดนตรีต่างๆ ในเพลงเรื่องนกขมิ้นในครั้งนั้น มีครูดนตรีไทยหลายๆ ท่าน เช่น ครูพุ่ม บาปุยะวาทย์ ครูสร้อยสำเนียงสนธิ (เพิ่ม วัฒนวาทีน) และครูสอน วงษ์มั่ง ครูเทียบ คงลายทอง ครูสังัด ยมคุปต์ พระประณีตวรศัพท์ ขุนสำเนียงชั้นเชิง เป็นต้น

นอกจากนี้ยังได้มีโอกาสบันทึกเพลงเรื่องนกขมิ้นโดยครูจิรัช อาจนรงค์และครูไชยยะ ทางมีศรีผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยของสำนักการสังคีต กรมศิลปากรเป็นผู้ถ่ายทอดให้กับนายอาทิตย์ ผ่องร้อนโดยปรากฏรายชื่อเพลงดังนี้

เพลงช้ามีทั้งหมด 2 เพลงคือ
เพลงนกขมิ้นตัวผู้ 3 ท่อน
เพลงนกขมิ้นตัวเมีย 4 ท่อน
เพลงสองไม้มีทั้งหมด 2 เพลงคือ
เพลงแม่หม้ายคร่ำครวญ 2 ท่อน
เพลงกระต่ายเต้น ท่อน 1
เพลงเร็วคือ
เพลงกระต่ายเต้น ท่อน 2-3
ปลายกระต่ายเต้น
เพลงลา

ต่อมาผู้วิจัยได้รับเอกสารโน้ตเพลงเรื่องนกขมิ้นจากครูณรงค์ เขียนทองกุล ซึ่งปรากฏชื่อครูพุ่ม บาปุยะวาทย์ และครูสร้อยสำเนียงสนธิ (เพิ่ม วัฒนวาทีน) เป็นผู้บอกมือ และสิ่งที่น่าสนใจคือรายชื่อเพลงนั้นตรงกับรายชื่อเพลงเรื่องนกขมิ้นที่ปรากฏเป็นลายมือเขียนในสมุดบันทึกของสำนักการสังคีต โดยปรากฏรายชื่อเพลงดังนี้

เพลงช้ามีทั้งหมด 2 เพลงคือ
เพลงนกขมิ้น 3 ท่อน
เพลงแม่หม้ายคร่ำครวญ หรือเพลงนกขมิ้นตัวเมีย 4 ท่อน
เพลงสองไม้มีทั้งหมด 2 เพลงคือ
เพลงฝรั่งคู่ 2 ท่อน
เพลงกระต่ายเต้น ท่อน 1

เพลงเร็วคือ

เพลงกระต่ายเต้น ท่อน 2-3

ปลายกระต่ายเต้น

เพลงลา

เมื่อวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2552 ผู้วิจัยได้นำเพลงเรื่องนกขมิ้น (โน้ตสากล) ของครูณรงค์ เขียนทองกุล ฉบับนั้นมาบันทึกเสียงร้องวงใหญ่เป็นทำนองหลัก เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักการสังคีต กรมศิลปากร ได้ฟังเพลงเรื่องนกขมิ้นนี้ โดยมีครูจิรัส อัจฉณรงค์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) ครูไชยยะ ทางมีศรี ครูบุญตา เขียนทองกุล นายพรศักดิ์ คำล้อม และนางสาวณัฐหทัย พงศ์พิทักษ์ ผู้บันทึกข้อมูลในครั้งนี้ เมื่อผู้เชี่ยวชาญร่วมกันฟังเพลงจากการบันทึกเสียงเพลงเรื่องนกขมิ้นแล้ว จึงมีความเห็นพร้อมกันว่าเพลงเรื่องนกขมิ้นประกอบด้วยเพลงช้า เพลงสองไม้ เพลงเร็ว ออกเพลงลา

เหมือนกัน แต่แตกต่างกันในส่วนของการเรียกชื่อเพลง ซึ่งจะแสดงให้เห็นดัง ตารางที่ 1

ยังมีโน้ตเพลงเรื่องนกขมิ้นที่ครูพินิจ ฉายสุวรรณ ได้บันทึกไว้ ครูพินิจเล่าให้ฟังว่าครูได้รับการถ่ายทอดเพลงนี้มาจากครูพุ่ม บาปุยะวาทย์ โดยตรง ปรากฏรายชื่อเพลงดังนี้

เพลงช้ามีทั้งหมด 4 เพลงคือ

เพลงนกขมิ้น 3 ท่อน

เพลงแม่หม้ายคร่ำครวญ 5 ท่อน

เพลงสุรินทราหู 3 ท่อน

เพลงจันทราหู 3 ท่อน

เพลงสองไม้มีทั้งหมด 2 เพลงคือ

กระต่ายชมจันทร์ ท่อน 1-2

เพลงเร็วคือ

กระต่ายชมจันทร์ ท่อน 3-5

กินนรรำ 2 ท่อน

เพลงลา

ตารางที่ 1 วิเคราะห์เพลงเรื่องนกขมิ้น

วิเคราะห์	เพลง	สรุป
1. เพลงช้า	เพลงที่ 1 คือเพลงนกขมิ้นตัวผู้ เพลงที่ 2 คือเพลงแม่หม้ายคร่ำครวญหรือเพลงนกขมิ้นตัวเมีย	เพลงเหมือนกัน ชื่อเหมือนกัน เพลงเหมือนกัน ชื่อเพลงนกขมิ้นตัวเมีย
2. เพลงสองไม้	เพลงฝรั่งคู่ เพลงกระต่ายเต้น ท่อน 1	เพลงเหมือนกัน ชื่อเพลงแม่หม้ายคร่ำครวญ เพลงเหมือนกัน ชื่อเหมือนกัน
3. เพลงเร็ว	เพลงกระต่ายเต้น ท่อน 2-3 ปลายกระต่ายเต้น	เพลงเหมือนกัน ชื่อเหมือนกัน เพลงเหมือนกัน ชื่อเหมือนกัน
4. เพลงลา	เพลงลา	เพลงเหมือนกัน ชื่อเหมือนกัน

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นวิวัฒนาการเพลงเรื่องนกขมิ้น

รายชื่อ	เพลงช้า	เพลงสองไม้	เพลงเร็ว	เพลงลา
ครูพุ่ม บาปุยะวาทย์	1. นกขมิ้นตัวผู้ 3 ท่อน 2. แม่หม้ายคร่ำครวญ หรือนกขมิ้นตัวเมีย 4 ท่อน	1. ฝรั่งคู่ มี 2 ท่อน 2. กระต่ายเต้น ท่อน 1	1. กระต่ายเต้นท่อน 2 2. กระต่ายเต้นท่อน 3 ออกปลาย กระต่ายเต้น	เพลงลา
ครูพินิจ ฉายสุวรรณ	1. นกขมิ้นตัวผู้ 3 ท่อน 2. แม่หม้ายคร่ำครวญ 4 ท่อน 3. สุรินทราหู 3 ท่อน 4. จันทราหู	1. กระต่ายชมจันทร์ ท่อน 1-2	1. กระต่ายชมจันทร์ ท่อน 3-5 2. กินนรรำ 2 ท่อน ออกปลาย กระต่ายเต้น กินนรรำ 2 ท่อน	เพลงลา
ครูจิรัส อัจฉณรงค์	1. นกขมิ้นตัวผู้ 3 ท่อน 2. นกขมิ้นตัวเมีย 4 ท่อน	1. แม่หม้ายคร่ำครวญ มี 2 ท่อน 2. กระต่ายเต้น ท่อน 1	1. กระต่ายเต้นท่อน 2 2. กระต่ายเต้นท่อน 3 ออกปลายกระต่ายเต้น	เพลงลา
ครูไชยยะ ทางมีศรี	1. นกขมิ้นตัวผู้ 3 ท่อน 2. นกขมิ้นตัวเมีย 4 ท่อน	1. แม่หม้ายคร่ำครวญ มี 2 ท่อน 2. กระต่ายเต้น ท่อน 1	1. กระต่ายเต้นท่อน 2 2. กระต่ายเต้นท่อน 3 ออกปลายกระต่ายเต้น	เพลงลา

เพลงนกขมิ้นมอญ เพลงมอญและดนตรีมอญ เริ่มเข้ามามีบทบาทในสมัยอยุธยา เพลงนกขมิ้นมอญเป็นชื่อที่ได้ลำดับขึ้นภายหลัง แต่เดิมเพลงนกขมิ้นก็มีอยู่แล้ว สองสำเนียงมีทั้งเพลงนกขมิ้นเจยๆ และเพลงนกขมิ้นใน เพลงมอญ แต่ที่พบในการแสดงครั้งนี้คือนำมาใช้ประกอบการ ขับร้องก็ตั้งชื่อใหม่ว่าเพลงนกขมิ้นมอญ เพลงนกขมิ้น มอญที่ใช้ประกอบการแสดงน่าจะต่างกันด้วยความยาว เหตุที่ต่างกันเพราะเราจะเห็นว่าท่อนแรกมีสามจังหวะจึง ต้องเดิม (อาจจะเดิมไว้แล้วหรือไม่ก็ไม่ทราบได้) แต่ก็มี เพิ่มมาอีกหนึ่งจังหวะเท่ากับคำร้องเพื่อจะได้ใช้คำร้องใน การแสดงซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลอนแปด เพลงนกขมิ้นมอญ มี ลักษณะการบรรเลงต่างกัน ถ้ามีสร้อยใช้บรรเลงในเพลงชุด ย่ำเที่ยง เพลงนกขมิ้นมอญจะบรรเลงต่อจากเพลงทะแย มี 3 ท่อน มีสร้อยท้าย ถ้าใช้ประกอบการแสดงก็จะมี สร้อย จะใช้เพียงท่อนเดียว โดยนำท่อน 1 กับท่อน 2 ใน ย่ำเที่ยงมารวมกันแล้วตัดให้ลงกับคำร้อง

เพลงนกขมิ้นสามชั้น ครูเพ็งซึ่งเป็นญาติเรียงพี่ เรียงน้องของพระประดิษฐไพเราะ (มี ดุริยางกูร) จึงได้นำ เพลงนกขมิ้นตัวผู้ในเพลงเรื่องแม่หม้ายคร่ำครวญซึ่งเป็น อัตราร้อยสองชั้น มาแต่งขึ้นเป็นอัตราร้อยสามชั้น พร้อมกับแต่งท่วงร้อง และสอดแทรกการร้องดอก และปี่ เป่าว่าดอกตามเสียงร้องในท่อน 3 ขึ้น

เพลงนกขมิ้นในฉบับมโหรี ต้นเพลงจึงสองชั้นมีมา ตั้งแต่สมัยอยุธยาจัดเป็นเพลงฉบับมโหรีทำนองเพลงไพเราะ ประกอบด้วยเพลงต้นเพลงจึง สามเล่า (จะเข้หางยาว) ดวงพระธาตุ นกขมิ้น และธรรณีกรรแสงเพลงดับชุดนี้คุณ หญิงไพฑูรย์ กิตติวรรณได้ร่วมกันกับนางเจริญ พาทย โกศลบันทึกแผ่นเสียงเมื่อ พ.ศ. 2471 โดยใช้วงมโหรีวง บางขุนพรหม เพลงดับต้นเพลงจึงสามชั้นเรียกอีกชื่อว่าดับ กากีมี 4 เพลงด้วยกันคือ ต้นเพลงจึง จะเข้หางยาว ดวง พระธาตุ เพลงนกขมิ้นเหลืองอ่อน แต่งโดยพระประดิษฐ์ ไพเราะ (มี ดุริยางค์กูร) โดยใช้คำร้องจากเรื่องกากีคำ กลอนของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) นักดนตรีไทยสำนัก พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) มีบท มโหรีเรื่องรถเสนในสมัยกรุงศรีอยุธยา ดังนั้นบทมโหรีเรื่อง รถเสนนี้ เป็นบทแต่งครั้งกรุงเก่า ถ่ายมาจากกาพย์ห่อโคลง เรื่องรถเสนอันเป็นบทขับไม้เป็นแน่ แต่ก่อนเคยใช้เป็น ตำราหัดร้องต้นเพลงจึงใช้บทเพียง 2 คำคือ

ฝ่ายนางเริศศรีสวัสดิ์ บรรทมเหนือแท่นรัตนปัจฉกธรณ์ ดาวเดือนเลื่อนลับยุคนธร จะใกล้แสงทินกรโณทัยฯ

ใช้บทร้องกันเพียงเท่านั้น บทตอนนั้นจึงเลยสูงๆ ไปเสียคราวหนึ่ง หนังสือก็ไม่มีหาผู้จำก็ไม่มี

ใครจำได้ หอสมุดสืบสวนกันอยู่ช้านานจึงได้ ความว่านางชิน อาของเจ้าจอมมารดากรม หมื่นกวีพจน์สุปรีชา อายุได้ 80 เศษจำบท มโหรีเรื่องพระรถเสนได้ตลอดได้ให้ไปขอจดมา พิมพ์ในสมุดเล่มนี้แต่งเพลงที่ร้องนอกจาก เพลงต้นเพลงจึง แล้วจะร้องเพลงได้อีกบ้าง นางชิน หาทราบไม่ได้ถามครูมโหรีก็ไม่รู้ใคร เคยเห็นบทเรื่องพระรถเสนนี้ นอกจาก 2 คำที่ เป็นตำราต้นเพลงจึง อธิบายกันว่าเพลงดับ ต้นเพลงจึงนั้นมี 4 เพลงด้วยกันคือ 1) ต้น เพลงจึง 2) จะเข้หางยาว 3) ดวงพระธาตุ 4) เพลงนกขมิ้นเหลืองอ่อนได้ความเพียงเท่า นี้ จึงไม่สามารถจะลงเพลงร้องได้เหมือนกับ เรื่องอื่นที่พิมพ์ต่อไปข้างหน้าจาก “อธิบาย ตำรานมโหรี” ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าอนุภาพ

วิวัฒนาการเพลงนกขมิ้นสามชั้น

เพลงนกขมิ้นสองชั้นในฉบับต้นเพลงจึง บทมโหรีเรื่องรถเสน สมัยอยุธยา
เพลงนกขมิ้นสองชั้นในฉบับต้นเพลงจึง บทมโหรีเรื่องกากี สมัยอยุธยา
เพลงนกขมิ้นสามชั้น โดยครูเพ็ง ขยายจากนกขมิ้นตัวผู้ในเพลงเรื่องนกขมิ้น
เพลงนกขมิ้นสามชั้นในฉบับต้นเพลงจึง โดย พระประดิษฐ์ไพเราะ ใช้คำร้องจากเรื่องกากีคำกลอน ของ เจ้าพระยาพระคลัง (หน)

เพลงเตี๋ยวนกขมิ้น ในช่วงที่เพลงสามชั้นได้รับความนิยม ก็มีครูดนตรีไทยหลายท่านนำเพลงนกขมิ้นสาม ชั้นมาทำเป็นเพลงเดี่ยว เพราะถือเป็นเพลงที่นิยมบรรเลง ในหมู่เครื่องสาย กลุ่มปี่พาทย์ก็บรรเลงบ้างแต่กลุ่มเครื่อง สายจะมีให้เห็นมากกว่า อาจจะเป็นเพราะเครื่องมือที่ เหมาะสมมากกว่า ในภายหลังจึงปรากฏทางปี่พาทย์บ้าง แต่ไม่เหมาะสมเท่ากับเครื่องเป่าและเครื่องตี แต่ก็จะมีให้ เห็นเหมือนกัน ในส่วนของว่าดอกจะมีหรือไม่ ก็แล้วแต่ผู้ คิดทาง เพราะเพลงเตี๋ยวนกขมิ้นนั้นเป็นเพลงเดี่ยวที่สั้น เมื่อมีการเติมว่าดอกเข้าไปก็จะได้ความยาวขึ้นมา

เพลงเดี่ยวนกขมิ้นในปัจจุบันจะนิยมบรรเลงมากในกลุ่มเครื่องสายและเครื่องเป่าแต่ในวงปี่พาทย์ไม่ค่อยมีบรรเลงให้เห็นบ่อยนัก ทางที่ปรากฏมีดังนี้

ระนาดเอก มี 3 ท่อนไม่มีการว่าดอกร เช่น ทางครูลวงประดิษฐ์ไพเราะ ถ่ายทอดให้ครูไชยยะ ทางมีศรี ทางดุริยประณีต ถ่ายทอดให้ครูสืบศักดิ์ ดุริยประณีต เป็นต้น

ระนาดทุ้ม มี 3 ท่อน โดยท่อนที่ 3 มีการว่าดอกร เช่น ทางครูฟุ่ม บาปุยะ วาทยั ถ่ายทอดให้กับครูพริ้ง กาญจนผลิน และครูพริ้งถ่ายทอดให้กับครูเฟชัญ กองโชคครูไพฑูรย์ เจษฎาเจริญและครูกิตติพงษ์ มีป้อม (หลง) ถ่ายทอดให้กับ ครูดุษฎี มีป้อม เป็นต้น

ฆ้องวงใหญ่ มี 3 ท่อน ไม่มีการว่าดอกร เช่น ทางครูสอน วงฆ้อง โดยครูทรงยศ แก้วดี (หลานครูสอน) ครูหลวงบำรุง จิตเจริญ ถ่ายทอดให้กับครูสงบศึก ธรรมวิหาร เป็นต้น

ฆ้องวงเล็ก มี 3 ท่อน มีการว่าดอกร เช่น ทางครูเพชร จรรย์นาฎย์ ถ่ายทอดให้ครูไพรัตน์ จรรย์นาฎย์ ทางครูฉลาก โพธิ์สามต้น เป็นต้น

ปี่ มี 3 ท่อน มีการว่าดอกร เช่น ทางครูเทียบ คงลายทองถ่ายทอดให้กับครูป๊อ คงลายทอง ทางครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ เป็นต้น

ขลุ่ย มี 3 ท่อน มีการว่าดอกร เช่น ทางครูเทียบ คงลายทองถ่ายทอดให้กับครูป๊อ คงลายทอง ทางครูหมื่นตันตรีการเจนจิตถ่ายทอดให้กับครูสุวิทย์ แก้วกระมล เป็นต้น

ซอด้วง มี 3 ท่อน มีเที่ยวหวานและเที่ยวเก็บ มีการว่าดอกร เช่น ทางครูปลั่ง วรรณเขจรถ่ายทอดให้ครูเบญจรงค์ ธนโกเศศ ทางครูลวงไพเราะเสียงซอถ่ายทอดให้ ครูจิรพล เพชรสม เป็นต้น

ซออู้ มี 3 ท่อน มีเที่ยวหวานและเที่ยวเก็บ มีการว่าดอกร เช่น ทางครูปลั่ง

วรรณเขจร ถ่ายทอดให้ครูเบญจรงค์ ธนโกเศศ ทางครูลวงไพเราะเสียงซอถ่ายทอดให้ครูจิรพล เพชรสม เป็นต้น

จะเข้ มี 3 ท่อน มีเที่ยวหวานและเที่ยวเก็บ มีการว่าดอกร เช่น ทางครูนิภา อภัยวงศ์ ถ่ายทอดให้ครูสิทธิศักดิ์ จรรยาอุฒติ เป็นต้น

เพลงนกขมิ้นเถา เมื่อ พ.ศ. 2476 นายมนตรี ตราโมท ได้แต่งบทร้องเพลงนกขมิ้นอัตรา 2 ชั้นและชั้นเดียวขึ้น และนำบทร้องและว่าดอกรตามแนวอัตรา 3 ชั้นของครูเพ็ง เพื่อใช้ร้องรวมกันให้ครบเป็นเพลงเถา ส่วนทางดนตรีอัตรา 2 ชั้น ใช้ทำนองเพลงเก่า และทางดนตรีชั้นเดียวนำมาจากทำนองในวงปี่พาทย์มอญ (เพลงย่ำเที่ยง) เพลงนกขมิ้นเถาเป็นเพลงที่บรรเลงและขับร้อง ติดต่อกัน (ไม่มีร้องก็ได้) โดยเริ่มต้นจากอัตราจังหวะสามชั้น ตามด้วยสองชั้นและชั้นเดียว เพลงเถามีกำเนิดมาจากเพลงเรื่อง คือแทนที่จะบรรเลงเพลงช้า สองไม้ เพลงเร็วติดต่อกันหลายๆ เพลง ก็นำเอาเพลงเดียวกันมาแต่งในรูปแบบสามชั้น สองชั้น และชั้นเดียว หรือนำเอาเพลงสองชั้นมาขยายและย่อเพื่อให้บรรเลงติดต่อกันได้ ตั้งแต่ต้นจนจบสมบูรณ์ในตัวเอง อาจจะจบ ไรย (ค่อยๆ ช้า) หรือจบแบบออกลูกหมด (เร็วมากแล้วหยุดทันที) ก็ได้แต่ถ้ามีการบรรเลงต่อท้ายด้วยเพลงทางเครื่องที่เข้าชุดกัน มักจบด้วยลูกหมดเสมอ

วิวัฒนาการเพลงนกขมิ้นเถา

เพลงนกขมิ้น สามชั้นของครูเพ็ง	ทางร้องนกขมิ้นสามชั้น ของครูเพ็ง
เพลงนกขมิ้นตัวผู้ สองชั้นของเก่า	ทางร้องนกขมิ้นสองชั้น ครูมนตรี
เพลงนกขมิ้นมอญ ชั้นเดียว	ทางร้องนกขมิ้นชั้นเดียว ครูมนตรี

บทบาทของเพลงนกขมิ้น

วงจรรีตชีวิตของคนไทยที่เริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ได้แก่ การโกนจุก อุปสมบท สมรส งานศพ ย่อมทำให้ดนตรีไทยยังคงถ่ายทอดสืบต่อกัน เพลงนกขมิ้นเป็นเพลงพิเศษอย่างยิ่งเพราะมีโอกาสในการรับใช้สังคมหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นงานมงคลก็ได้หรือเป็นงาน

อวมงคลก็ได้ บทบาทของนักษัตรที่รับใช้สังคมนั้นเรายังก็
คงแบ่งเป็น 3 ส่วน คือพิธีกรรม การแสดงและขับกล่อม
แต่ด้วยการเปลี่ยนแปลงของสังคมและด้วยเวลาทำให้เพลง
นักษัตรได้กลายบทบาทลง เป็นเพราะเกิดเพลงใหม่ๆ เข้า
มาที่มีความเหมาะสมหรืออะไรก็แล้วแต่ หรือโอกาสในการ
บรรเลงนั้นเริ่มน้อยลงทำให้เพลงนักษัตรน้อยๆ ลดหน้าที่
ในการรับใช้สังคมน้อยลง ความจริงแล้วเพลงนักษัตรยังมี
อยู่เพียงแต่ไม่มีการนำมาใช้เท่านั้น

เพลงนักษัตรสำหรับพิธีกรรม ทั้งนี้เพลงที่ใช้
บรรเลงประกอบพิธีกรรมของไทยนั้นไม่ว่าจะเป็นแบบพระ
ราชพิธีหรือพิธีประชาชนทั่วไปต่างใช้เพลงแบบเดียวกัน โดย
ส่วนใหญ่จะใช้วงปี่พาทย์และเลือกบรรเลงเพลงประเภท
เพลงเรื่องซึ่งหมายถึงการนำเอาเพลงเกร็ดหลาย ๆ เพลงที่
นำมารวมกันเป็นชุดส่วนใหญ่จะใช้เพลง 2 ชั้นแต่นั้นไปที่
การบรรเลง และมักจะใช้ในเรื่องของการบรรเลงประกอบ
พิธีกรรมซึ่งแบ่งตามพิธีกรรมที่จะนำไปบรรเลง เช่น เพลง
เรื่องทำขวัญซึ่งเป็นเพลงเรื่องที่สำคัญมากเพลงหนึ่งใช้ทั้ง
การทำขวัญคน ส่วนเพลงเรื่องที่มีนำมาบรรเลงประกอบ
งานบุญทั่ว ๆ ไป ช่วงก่อนพระมาถึงก็มักจะบรรเลงเพลง
เรื่อง เพลงเรื่องที่นิยมเลือกมาบรรเลง เช่น เพลงเรื่อง
พระรามเดินดง เพลงเรื่องนักษัตร เป็นต้น เพลงเรื่องนั้น
ไม่มีการขับร้องใช้บรรเลงเพียงอย่างเดียว การเรียกชื่อเพลง
เรื่องนั้นเรียกเหมือนกับการเรียกชื่อดับเพลงคือเรียกตามชื่อ
เพลงในอันดับแรก เช่น เพลงเรื่องนักษัตร เพลงเรื่องจีนแสด
หรืออาจจะเรียกตามพิธีกรรมที่ใช้บรรเลงก็ได้ในส่วนของ
เพลงเรื่องนี้ถือเป็นเพลงชนิดพิเศษส่วนมากเป็นอัตรา 2 ชั้น

แต่ในกรณีที่เป็นวงเครื่องสายไทย ก็มักเลือกเพลง
ดับโมหิหรือเพลงเกมมาบรรเลงเป็นเหตุผลเดียวกับเพลง
เรื่อง เป็นการสะกดเมื่อต้องบรรเลงเป็นเวลานาน ยกเว้น
ในวิถีชีวิตของสังคมเมืองยุคใหม่ที่มีวิถีชีวิตแบบสำเร็จรูปมาก
ยิ่งขึ้น กิจกรรมของชีวิตทุก ๆ กิจกรรม ถือเอาง่ายๆ สั้นๆ
และฉาบฉวย เช่น งานบวช งานศพ ที่จัดเป็นพิธีเพื่อให้
เสร็จสิ้นไป โดยไม่ได้คำนึงความศักดิ์สิทธิ์ของเพลงไทย

เพลงนักษัตรในการแสดง เพลงนักษัตรเป็นอีก
เพลงหนึ่งที่สามารถบรรเลงได้ทั้งงานมงคลและงาน
อวมงคล เพลงนักษัตรที่บรรเลงสำหรับงานมงคลนั้น เช่น
เพลงเรื่องนักษัตร (แม่หม้ายคร่ำครวญ) ที่บรรเลงสำหรับ
หนังใหญ่ เพลงนักษัตรสองชั้นและเพลงสองไม้ในเพลง
เรื่องนักษัตรใช้สำหรับละครเรื่องมโนราห์ และละคร
ดึกดำบรรพ์เรื่องคารวิ เพลงนักษัตรมอญใช้สำหรับละคร
พันทางเรื่องผู้ชนะสิบทิศ เพลงนักษัตรมอญใช้สำหรับการ
รำ 12 ท่าของมอญ และในส่วนของเพลงนักษัตรที่บรรเลง

เนื่องในงานอวมงคล เช่น เพลงนักษัตรมอญใช้สำหรับ
การแสดงรำสามกษัตริย์ เพลงนักษัตรชั้นเดียวในเพลงเถาหรือ
เพลงนักษัตรมอญใช้สำหรับรำโยคีถวายไฟ เป็นต้น

ตัวอย่างเพลงนักษัตรสำหรับการแสดง ดังนี้

เพลงเรื่องนักษัตร ในโบราณก็ใช้บรรเลงประกอบ
การแสดงหนังใหญ่ชุดหนุมานอาสา ปัจจุบันหาชมยากที่
เดียว การแสดงหนังใหญ่ชุดหนุมานอาสา ตอนที่ทศกัณฐ์
ยกนางสุวรรณกัณยมาชยาอินทรชิตให้เป็นภริยานุมา
นั้น เวลาที่นางกัณยมาเข้าเฝ้า ซึ่งจะต้องให้น้ำพาทย์
เพลงเข้าผู้พาทย์เจรจาจะบอกหน้าพาทย์ว่า “แม่หม้าย
คร่ำครวญ” ปี่พาทย์ก็จะบรรเลงแม่หม้ายคร่ำครวญ ซึ่งมี
นักษัตรตัวผู้และนักษัตรตัวเมียจะเลือกเพลงเข้าอื่น ๆ เช่น
เรื่องสร้อยสน เรื่องเต่ากินผักบุ้งมาบรรเลงไม่ได้

เพลงนักษัตรสองชั้น ได้ปรากฏในบทโฆษณเรื่อง
สีดาลุยไฟและปราบบรรลัยกัลป์ จัดเฉพาะ 6 ฉาก ในส่วน
ของฉากที่ 4 ตำนานกนกกาลอัคคี ในนครลงกา

ร้องเพลงนักษัตร

เมื่อนั้น

นางกาลอัคคีเสนา

เนาในมนเทียรสองโศภา (บรรลัยกัลป์ออก)

แลเห็นองค์สุราเฮอร์

ไปกุมกรลูกยาเข้ามา

บนสุวรรณบัลลังก์อลงกต

สวมกอดบรรลัยกัลป์วันท

พลางกำสรดโคกอาลัย

เพลงฝรั่งคู่ ยังได้ปรากฏบทร้องในฉากที่ 2 ละคร
เรื่องมโนราห์ ที่ดำเนินนางมโนราห์ นครปัญจาลย์ มีการ
ร้องเพลงฝรั่งคู่ บรรเลงเพลงแม่หม้ายคร่ำครวญดังนี้

แต่ในจิตครุ่นคิดถึงไกรลาศ

แรมนิราศชุนชองให้หมองหมาง

ไอชนกชนนีกับพี่นาง

ต้องเรศร้างโคกคะเนถึงลูกรัก

อนิจจาเวรสร้างแต่ปางก่อน

มาตามรอนคูกเห็นเห็นประจักษ์

ต้องจากเมืองจากญาติอนาถ

นางกันแสงซบพักตร์ลงไค

ในส่วนนี้ของเดิมไม่มีการรับหรือการบรรเลงใด ๆ
ทั้งสิ้น แต่ปัจจุบันอาจารย์ไชยยะ ทางมีศรีได้เพิ่มทาง
บรรเลงโดยใช้เพลงฝรั่งคู่ (สองไม้) ในเพลงเรื่องนักษัตร
(ของเดิม) เข้าไป ต่อมาอาจารย์ป๊อบ คงลายทองเป่าขลุ่ย
เพลงนักษัตรสองชั้น (ตัวผู้) ท่อนที่ในฉากที่ละครเรื่อง

มโนราห์ที่สระน้ำนางมโนราห์ (กินรีเรือน)

เพลงแม่หม้ายคร่ำครวญ ปรากฏในการแสดงละครดึกดำบรรพ์ เรื่องควี ตอนที่ 3 หึงจากในตำหนักที่ 6 ในหนังสือชุมนุมบทละครและบทขับร้อง พระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2514 หน้าที่ 78 ดังตัวอย่าง

ร้องลำแม่หม้ายคร่ำครวญรับปีพาทย์

จันทร์ ไฉ้พระร่มโพธิ์ทองของน้องเอ๋ย
พระคุณเคยทุกเช้าค่ำ
เสด็จสวรรคาลัยไฉ้จะกำ
มิหน้าซ้ำเจ็บใจให้ได้อาย

ร้องลำแม่หม้ายคร่ำครวญรับปีพาทย์

จันทร์ ตัวเราเจาใจจะโทษใคร
เจ็บอกซ้ำใจไม่รู้หาย
เพราะเสียรู้เฒ่าเจ้าอุบาย
ถึงม้วยมอดไม่เสียตายชีวล้าย

ปีพาทย์ทำเพลงโอด อาจารย์ไชยยะ ทางมีศรีได้ทางบรรเลงโอดเพลงแม่หม้ายคร่ำครวญ (สองไม้) ในเพลงเรื่องนกขมิ้น จึงเป็นบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่ง

เพลงนกขมิ้นมอญในละครพื้นทาง ปรากฏในละครพื้นทางเป็นละครแบบผสมผู้ให้กำเนิดละครพื้นทางคือ เจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรง (เพ็ง เพ็ญกุล) ท่านเป็นเจ้าของคณะละครมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 แต่เพ็งมาเป็นหลักฐานมั่นคงในรัชกาลที่ 5 ซึ่งแต่เดิมก็แสดงละครนอก ละครใน ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ท่านไปยุโรปจึงนำแบบละครยุโรปมาปรับปรุงละครนอกของท่านให้มีแนวทางที่แปลกออกไปละครของท่านได้รับความนิยมมากในปลายรัชกาลที่ 5 และสิ่งที่ท่านได้สร้างให้เกิดในวงการละครของไทย

บทละครพื้นทางเรื่องผู้ชนะสิบทิศ ของยาขอบ ตอนกำแพงหงสาวดี จัดแสดงในงานเผยแพร่ให้ประชาชน ชม ณ โรงละครแห่งชาติภาคตะวันตก จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อวันที่ 6, 13, 20 ธันวาคม 2551 เวลา 14.00 น. อาจารย์เสรี หวังในธรรมถอดความเป็นกลอนบทละคร กัญญา โรหิตาจุล, สมชาย ทับพร บรรจุทางเพลง ปรากฏเพลงนกขมิ้นมอญในฉากท้องพระโรงหงสาวดี พระเจ้าสการะวุฒพีประทับพระราชอาสน์ อุปราชสอพิณยา เสียงโคณสุคนี สอบันยาย ไชลู และทหารมอญ 10 คน หมอบเฝ้าอยู่กบที่

เพลงพญาลำพอง เพลงซอพุมเรียง **ร้องเพลงนกขมิ้นมอญ**

ร้องเพลงมอญชะเออะ เพลงมอญมอบเรือ
ร้องเพลงมานเริง เป็นต้น

เนื้อร้องเพลงนกขมิ้นมอญ

เสียงโคณ อันแยบยล กลศึก ที่นึกคาด
ยังมีอาจ ทูลได้ ในกลเล่ห์
แต่ไฉว่า ประมาท คาดคะเน
คิดเบี่ยงบาย ถ่ายเท ไว่ทุกทาง
จะมีให้ ระคายเคือง เบื้องบาทา
ขอประทาน ทหารกล้า พายาตรยาง
สักหมื่นหนึ่ง ทรงไปทำ กลอำพลาง
ลงล่าง ธิปู หมูไฟรี

เพลงนกขมิ้นมอญรำมอญ 12 ท่า รำมอญเป็นนาฏศิลป์ที่ใช้ทั้งในงานมงคล งานสมโภชต่างๆ ตลอดจนงานศพ โดยเฉพาะศพพระ ชาวบ้านจะนิยม รำถวายหน้าศพ ถือว่าได้บุญ คำว่า รำมอญ ที่เรียกกันในภาษาไทยนั้น ภาษามอญเรียกว่า “ปัวสะเป้น” ซึ่งแปลตามศัพท์ ก็คือการแสดงหรืองาน (รำ) ตะโพน เพราะผู้รำจะอาศัยจังหวะของตะโพนมอญเป็นหลัก ทำรำเป็นลักษณะการรำของชนชาติมอญโดยเฉพาะ ดังเดิมนั้น มีท่ารำอยู่ 10 ท่า หรือ 10 เพลง แต่ในปัจจุบันนี้ รำมอญบางแห่งมีการรำมากกว่า 10 ท่า โดยประดิษฐ์ท่ารำอื่นๆ เพิ่มเติมเข้าไปด้วย จนบางคนเรียกว่ารำ 12 ภาษา เพราะเข้าใจผิดว่าการรำมี 12 ท่า การรำมอญของตำบลเกาะเกร็ด นิยมรำ 12 ท่า (เพลง) โดยการแทรกเพลงไทยเข้าไปด้วย 2 เพลง คือเพลงที่ 8 กับเพลงสุดท้าย เพลงที่ 8 เป็นเพลงไทยสำเนียงมอญที่ เรียกว่า เพลงมอญกระ (มอญคละ) ส่วนเพลงสุดท้ายเป็น เพลงนกขมิ้น

เพลงนกขมิ้นมอญ เป็นเพลงเร็วบรรเลงเป็นเพลงสุดท้ายของการรำโยคีถวายไฟ เป็นการรำหน้าไฟในงานศพ โดยในส่วนของเพลงเร็วใช้เพลงนกขมิ้นมอญ เช่นเดียวกับเพลงที่ใช้ในย่าเที่ยง

เพลงนกขมิ้นมอญ (ปิ่นตะโกน) ประกอบการรำสามภาคเป็นการรำหน้าศพของชาวมอญ โดยเชื่อว่า ดวงวิญญาณของผู้ตายนั้นยังวนเวียนอยู่บริเวณใกล้ๆ ลูกหลาน หรืออาจต้องการสิ่งเสียลูกหลาน ตลอดจนสถานที่ที่จะทำการเผาศพนั้น มีผีเจ้าที่เจ้าทางประจำอยู่ จึงจัดการรำ 3 ภาคเพื่อบอกกล่าว และขอขมาผีเจ้าที่ก่อนจะนำศพขึ้นเผา การจัดงานศพที่มีการรำ 3 ภาค เช่น นี้ จะจัดประมาณ 2-3 วัน โดยเริ่มตั้งแต่วันแรกของงานศพ เวลาประมาณ 16.00 น. งานศพที่มีการรำ เช่น นี้ มีเงื่อนไขอยู่ 3 ลักษณะคือ 1) ศพพระ และมีการชักยอดปราสาท 2) ศพแห่ง คือ ต้องเก็บไว้ข้ามปีหรือหลายปีให้ศพแห้งเสีย

ก่อน 3) ศพที่บรรจุโลงมอญ (อะลาบ็อก) การรำมืองค์ประกอบคือ

เพลงนกขมิ้นในการขับกล่อม ในสมัยโบราณ เพลงตับมโหรี มีหน้าที่บรรเลงขับกล่อมให้เจ้านายฟังเพื่อเป็นการพักผ่อนหรือเป็นการกล่อมให้นอนหลับ ซึ่ง บทบาทดังกล่าวนี้ค่อนข้างน้อยๆ ลดลงแต่ในปัจจุบันนี้การบรรเลงในส่วนของการขับกล่อมนั้นหมายถึงการบรรเลงเพื่อการฟัง ไม่มีการแสดงเข้ามาเกี่ยวข้องกับส่วนใหญ่ว่าจะใช้วงบรรเลงที่มีเสียงเบา ไม่ดังจนเกินไป เช่น วงเครื่องสายไทย หรือวงมโหรี เป็นต้น มักจะพบในงานแต่งงาน งานบวช หรืองานมงคลต่างๆ ไปส่วนเพลงที่นิยมนำมาบรรเลง ได้แก่ เพลงเกร็ด เพลงตับมโหรีหรือเพลงเถา

สรุป / ข้อเสนอแนะ

สรุปได้ว่าเพลงนกขมิ้นมีการเปลี่ยนแปลงตามลำดับชั้น จากเพลงซ้ำเรื่องนกขมิ้นถ้าความเป็นนกขมิ้นของเดิมจะรวมถึงการพัฒนาการของเพลงที่มีการว่าดอกละที่เรียกกันว่านกขมิ้นตัวผู้และนกขมิ้นตัวเมียนั้นยังไม่มีใครสามารถตอบได้ แต่ก็เป็นทีที่ทราบกันดีในหมู่นักดนตรีไทยว่า ทั้งสองเพลงนี้บรรจุอยู่ในเพลงเรื่องเรื่องหนึ่งที่ชื่อว่าเพลงเรื่องนกขมิ้นหรือแม่หม้ายคร่ำครวญ และเพลงนกขมิ้นตัวผู้ก็ถือว่าเป็นที่มาของเพลงนกขมิ้นอื่นๆ เช่น เพลงนกขมิ้น (เพลงสุดท้าย) ในเพลงตับมโหรี เพลงนกขมิ้นเถา เพลงเดี่ยวนกขมิ้น และเพลงนกขมิ้นมอญ บทบาทของเพลงนกขมิ้นต่อการรับใช้สังคมแบ่งออกเป็น 3 ประเภท 1) เพลงนกขมิ้น สำหรับพิธีกรรม ทั้งนี้เพลงที่ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมของไทยนั้นไม่ว่าจะเป็นแบบพระราชพิธีหรือพิธีประชาชนทั่วไปต่างใช้เพลงแบบเดียวกันโดยส่วนใหญ่จะใช้วงปี่พาทย์และเลือกบรรเลงเพลงประเภทเพลงเรื่อง เพื่อความสะดวกในการเลือกเพลงมาบรรเลงติดต่อกันเมื่อต้องบรรเลงเป็นเวลานาน 2) เพลงนกขมิ้นในการแสดง เพลงนกขมิ้นเป็นอีกเพลงหนึ่งที่สามารถบรรเลงได้ทั้งงานมงคลและงานอวมงคลเพลงนกขมิ้นที่บรรเลงสำหรับงานมงคลนั้น เช่น เพลงเรื่องนกขมิ้น (แม่หม้ายคร่ำครวญ) ที่บรรเลงสำหรับหนังใหญ่ เพลงนกขมิ้นสองชั้นและเพลงสองไม้ในเพลงเรื่องนกขมิ้นใช้สำหรับละครเรื่องมโนราห์ และละครดึกดำบรรพ์เรื่องคาวี เพลงนกขมิ้นมอญใช้สำหรับละครพันทางเรื่องผู้ชนะสิบทิศ เพลงนกขมิ้นมอญใช้สำหรับการรำ 12 ท่า ของมอญและในส่วนเพลงนกขมิ้นที่บรรเลงเนื่องในงานอวมงคล เช่น เพลงนกขมิ้นมอญใช้สำหรับการแสดงรำสามกษัตริย์ เพลงนกขมิ้นชั้นเดียวในเพลงเถาหรือเพลงนกขมิ้นมอญใช้สำหรับรำโยคีถวายไฟ เป็นต้น 3) เพลงนกขมิ้นในการขับ

กล่อมส่วนใหญ่ในโบราณเพลงตับมโหรีจะบรรเลงให้เจ้านายฟังเพื่อเป็นการพักผ่อนหรือเป็นการกล่อมให้นอนซึ่ง บทบาทดังกล่าวนี้ค่อนข้างน้อยๆ ลดลง แต่ในปัจจุบันนี้การบรรเลงในส่วนของการขับกล่อมก็หมายถึงการบรรเลงเพื่อการฟัง ไม่มีการแสดงเข้ามาเกี่ยวข้องกับส่วนใหญ่ว่าจะใช้วงที่มีเสียงเบา

เพลงเดี่ยวนกขมิ้น เป็นเพลงที่มีอัตราจังหวะสามชั้นใช้หน้าทับปรบไก่ มี 3 ท่อน ท่อนที่ 1 มีความยาวเท่ากับ 3 จังหวะหน้าทับ ท่อนที่ 2 มีความยาวเท่ากับ 2 จังหวะหน้าทับ ท่อนที่ 3 มีความยาวเท่ากับ 2 จังหวะหน้าทับ มีการว่าดอกละเสียงร้องในท่อนที่ 3 ทำให้ไพเราะยิ่งขึ้น เพลงเดี่ยวนกขมิ้นสามชั้นอาจารย์เบญจรงค์ ธนโกเศศ เป็นลูกศิษย์ของครูปลั่งโดยต่อเพลงจากครูปลั่งวรรณเขจรเพียงท่านเดียวเพลงเดี่ยวนกขมิ้นถือเป็นเพลงเดี่ยวเพลงแรกที่อาจารย์เบญจรงค์ ได้รับจากครูปลั่ง วรรณเขจร การศึกษาและวิเคราะห์เพลงนกขมิ้น 3 ชั้นพบว่า เพลงนกขมิ้น 3 ชั้นมีการใช้กลุ่มเสียงในบันไดเสียงโด (ด1, ด2, ด3) และบันไดเสียงซอล (ซ1,ซ2,ซ3,ซ6)

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ คือการที่ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาบทเพลงนกขมิ้นนั้นเป็นเพราะว่าเพลงนกขมิ้นเป็นเพลงที่มีหลายบริบทและเป็นเพลงที่ทุกๆ คนรู้จัก แต่ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าในความรู้จักนั้นยังไม่ลึกซึ้งเพียงพอและเมื่อผู้วิจัยได้ลงมือค้นคว้าและทำงานวิจัยในครั้งนี้จึงทำให้เกิดความรู้ลึกซึ้งอย่างหนึ่งคือน่าจะมีการทำวิจัยเกี่ยวกับบทเพลงอีกหลายๆ บทเพลงทั้งในเรื่องประวัติ บทบาท และโน้ตเพลงเพื่อเก็บไว้เป็นฐานข้อมูล ก่อนที่เพลงเหล่านั้นจะเริ่มสูญหายไปตามเวลา

The word of Nok Kamin's song in 3rd ratio

Jal nok kamin reung aong
kam long raew jal ja none thi rang nai
None nai kor none dai
sum tum pum mai thi kaey none
Lom pat ma aorn aorn
jal kor rone pai tam lom aey
Dok aey dok kajoin
Nok Kamin reung aong
kam raew ja none thi nai aey

“War Dok” of Nok Kamin's song is in 3rd ratio is called “Dok aey dok kajoin Nok Kamin reung aong kam raew ja none thi nai aey”. It is similar for Thai classical music and Thai listener. In the part of the rhythm of the music, we can call it which is “Nok kamin towa phu” and “Nok kamin towa mea”. This song has an important thing. The first of all, it was multiplied into 3rd ratio and it was added “War Dok”. Moreover, the Nok kamin in 3rd ratio was made for the solo to show musician's high skill. Someone doubts how to come between “Nok kamin towa phu” and “Nok kamin towa mea”. And the next period, the song is played for the final of Tab Ton Pleng Ching, a basic song for the stringed instruments and singing. The last but none the least, it is Naphad's song. So this song is interesting to investigate.

Developments of Nok Kamin's song

Nok Kamin's song in 2nd ratio

It combines 2 songs; the first of all is Nok Kamin towa phu (male bird). There are 3 pieces of the song. The second is Nok Kamin towa mea (female bird). There are 4 pieces of the song. This song has founded in Ayutdhaya period. However, we can not know who was invented.

Pleang Rung Nok Kamin (sets of Nok Kamin's song)

Pleang Rung Nok Kamin or Pleang Rung Mae Mai Krum Krun is the composed song in “Rung Char”. This song was an ancient style in

Ayutdhaya period. It combined 4 songs; there are “Pleang Char” “Pleang Song Mai” “Pleang Raew” and finally “Pleang La”. On that occasion, the researcher would like to be a good turn from the director of the office of the Music and Drama for some documentaries from Kru Boonta kreanthongkun. The documentaries are the manuscript that show the lists of the names of the teller who taught in each Thai instrument in Nok Kamin's song. There are a lot of Thai classical teachers such as Kru Phum Baphuyawart, Kru Soisamneangson (Pherm Wattanawathin), Kru Sorn Wongkhong, Kru Theb Khonglaithong, Kru Sakngad Yamakub, Phrapranedworasab, Khunsamneangchancheng. Moreover, there is a chance to note the Pleang Rung Nok Kamin while Kru Jirat Ajnarong and Kru Chaiya Tangmeesri, the experts in Thai Classical music of the office of the Music and Drama from the Fine Arts Department, who taught to Mr. Adhit Phonrhon. These are the lists of the names of Pleang Rung Nok kamin:

Pleang Char combines 2 songs are Pleang Nok kamin Towa Phus' 3 pieces and Pleang Nok Kamin Towa Meas' 4 pieces.

Pleang Song Mai combines are Pleang Mae mai Krum Kruns' 2 pieces and Pleang Kra Tai Ten's first piece.

Pleang Raew are Pleang Kra Tai Tens' second-third piece and final Kra Tai Ten.

Pleang La.

Subsequently, the researcher receives the documentaries of Pleang Rung Nok Kamin from Kru Narong Keangthongkul which appeared the names of Kru Phum Baphuyawart and Kru Soisamneangson (Pherm Wattanawathin) who were the teller. Especially, the lists of the songs were similar with the lists of the songs' Nok Kamin that appeared in the manuscripts of the office of the Music and Drama. So, there are the lists of the names of Pleang Rung Nok kamin:

Pleang Char composes 2 songs are Pleang Nok Kamins' 3 pieces, Pleang Mae Mai krum Krun or Pleang Nok Kamin Towa Mea 4 pieces.

Pleang Son Mai composes 2 songs are Pleang FarangKu's 2 pieces, Pleang Ka Tai Tens' first piece.

Pleang Raew is Pleang Ka Tai Ten's second-third piece and final Kra Tai Ten.

Pleang La

On 23 March 2009, the researcher brought Pleng Nok Kamin (โน้ตสากล) of Kru Narong Keanthongkul to record the main rhythm with khong (Thai instrument). There are expert from the office of the Music and Drama such as Kru Jirus Agnarong, the national artist in Thai classical music, Kru Chaiya Thangmeesri, Kru Boonta Keanthongkul, Mr. Pornsak Kumsorn and Ms. Natahruthai Phongpithak who are the recorder in this time. When the experts have listened together from the record the Nok Kamin's song so they conclude that the Nok Kamin's song composes 3 songs such as Pleang Char, Pleang Song Mai and Pleang La. However, it is different from the name of the song.

These are also a music score of Nok Kamin's song which Kru Pinit Chaisuwan noted. He told the researcher that he was directly got this song from Kru Phum Baphuyawart. So, there are the lists of the names of the song:

Pleang Char composes 4 songs are Pleang Nok Kamins' 3 pieces, Pleang Mae Mai krum Kruns' 5 piece, Pleang Surindharahus' 3 piece and Pleang Chandharahus' 3 piece.

Pleang Song Mai combines 2 songs are Kra Tai Chom Chan first-second piece.

Pleang Raew is Kra Tai Chom Chan third - fifth piece and Kinnonerams' 2 pieces.

Pleang La

When the Morn's song and Morn classical song were standing on Ayutdhaya period, Pleang Nok Kamin Morn was finally named. At first, Pleang Nok Kamin had 2 intonations; these were Pleang Nok Kamin and Nok Kamin in Nok Kamin Morn. But the song for the show was for the singing. In the new name was Nok Kamin Morn. Moreover, this song for the show may be different in the length. In the first part of the song have 3 rhythms so we will add for the one rhythm (It might be already added or cannot know before).

However there is the adding the rhythm equal with the singing for using the verse in the performance. In the majority is the Kron Pad. Pleang Nok Kamin Morn has the specific playing. There is Soi for using in Pleang Chud Yam Theng. Pleang Nok Kamin Morn will play after Pleang Thayae that has 3 pieces and Soi is added in the final of the song. If we use for the performance, there will not have Soi. We use only one piece by bringing first piece and second piece in Yam Theng to combine and cut into the singing

Table1: the analyzing of the Pleang Nok Kamin's song

Analyze	The name of the song	Conclusion
1. Pleang Char	1. Pleang Nok Kamin Towa Phu 2. Pleang Mae Mai Krum Krun or Nok Kamin Towa Mea	The same song and name The same song, Nok Kamin Towa Mea
2. Pleang Song Mai	- Pleang Farang Ku - Pleang Kra Tai Ten's first piece	The same song, Mae Mai Krum Krun The same song and name
3. Pleang Reaw	- Pleang Kra Tai Tens' second-third piece. Final Kra Tai Ten	The same song and name The same song and name
4. Pleang La	Pleang La	The same song and name

Table 2: the development of Pleang Reung Nok Kamin

Name of the translator	Pleang Char	Pleang Song Mai	Pleang Reaw	Pleang La
1. Kru Phum Baphuyawart	1. Nok Kamin Towa Phus' 3 pieces 2. Mae Mai Krum Krun or Nok Kamin Towa Meas' 4 pieces	1. FarangKus' 2 pieces. 2. Kra Tai Ten's first piece.		Pleang La
2. Kru Pinit Chaisuwan	1. Nok Kamin Towa Phus' 3 pieces 2. Mae Mai Krum Kruns' 4 pieces. 3. Surindharahus' 3 pieces 4. Chandharahu	1. Kra Tai Chom Chans' first-second pieces	1. Kra Tai Chom Chans' third-fifth pieces 2. Kinnonerams' 2 pieces final the last Kra Tai Ten	Pleang La
3. Kru Jirus Agnarong	1. Nok Kamin Towa Phus' 3 pieces 2. Nok Kamin Towa Meas' 4 pieces	1. Mae Mai Krum Kruns' 2 pieces 2. Kra Tai Ten's first piece	1. Kra Tai Ten's second piece 2. Kra Tai Ten's third piece final the last Kra Tai Ten	Pleang La
4. Kru Chaiya Tangmeesri	1. Nok Kamin Towa Phus' 3 pieces 2. Nok Kamin Towa Meas' 4 pieces	1. Mae Mai Krum Kruns' 2 pieces 2. Kra Tai Ten's first piece	1. Kra Tai Ten's second piece 2. Kra Tai Ten's third piece final the last Kra Tai Ten	Pleang La

Pleang Nok Ka min in 3rd ratio

Kru Pheng, who was Phra Pradid Phairau (Mee Duriyangkul)'s relative, brought the song Nok Kamin Towa Phu from Pleang Rung Mae Mai Krum Krun which was the song in 2nd ratio to compose into 3rd ratio. Moreover, he composed the ways for singing and inserted Rong Dok also played the Phi for Wa Dok w\to follow the singing in 3rd pieces.

Pleang Nok Ka Min in Tab Mahori Thon Pleang Ching Sorn Chan* had had in Ayutdhaya period. We classified in Tab Mahoree. This nice rhythm's song compose 5 songs; there were Thon Pleang Ching, Sam Sal (Jorakae Hangyao), Twan Phra Tad, Nok Kamin and Tor Ra nee Kun Sang. In 1928 (2471), Lady Pitoon Kittiwat and Miss Jarean Parthayakoson recorded this song by using Bangkhumphom's Mahori ensemble. The other name of the song Tab Ton Pleang Ching is Tab Ka Kie. This combines 4 songs that are Thon

Pleang Ching, Jorakhe Hang yal, Twan Phra Tad, Pleang Nok Kamin Reung aong composing by Phra Pradid Phairau (Mee Duriyangkul) by using the Ka Kie's verse of Jal Phraya Pra Krang (Hon). Thai musician of Samnak Phraya Prasanduriyasab (Prak Pasansab) had Rot Ta Sen's Bod Mahori in Ayutdhaya period. Rot Ta Sen's Bod Mohori was from Krung Kal. It translated from Rot Ta Sen's Karb Hor Krong that was Bod Kab Mai. In the former, we used for the singing basic. There were 2 parts:

Fai Nad Maree Sri Sawad
Ban Thom Neua Than Rat Pat Ja Thorn
Dao Daun Raun Rab Yu Kun Thon
Ja Kai Sang Thin Nakorn Ano Thai

**We used for this only. The other verse was disappeared for once. There was not someone who recorded. Hor Samut (National Library) tried to search for a long time. After that, they knew that

Miss Sin, who was Jal Jom Man Da Krommamhun Kaweehotsupreecha's aunt, 80 years, could remember Rot Ta Sen's Bod Mahori. So they were allowed from her to print. However, Miss Sin could not recall the other song that used to sing because she did not ask the detail from Kru Mahori

Nok Kamin Sam Chan's development

**Pleang Nok Kamin Sorn Chan in Tab Thon
Pleang Ching, Rot Ta Sen's Bod Mahori in
Ayutdhaya period**

**Pleang Nok Kamin Sorn Chan in Tab Thon
Pleang Ching, Ka Kie's Bod Mahori in
Ayutdhaya period**

**Pleang Nok Kamin Sam Chan by Kru Peng,
modify from Pleang Nok Kamin Towa Phu in
Pleang Rung Nok Kamin**

**Pleang Nok Kamin Sorn Chan in Tab Thon
Pleang Ching by Phra Pradidpairau, using the
verse form Ka Kie Kum korn of Jal Phraya
Prakrung (Hon)**

Pleang Dew Nok Kamin (Solo)

As popular Pleang Sam Chan's time, there were several Thai classical music teachers who brought Pleang Nok Kamin to do the solo because it was favor to play in Khruang Sai orchestra. We could see in Piphat but it's less than Khruang Sai. It caused the instrument is suit more. Subsequently, it appeared Tang Piphat but it was not suit as stringed instruments and wind instruments. In the part of Wa Dok may be have or not was up to someone to compose because Pleang Nok Kamin is short song when we added Wa Dok into the song may be long.

In the present, Pleang Nok Kamin will popularly play in stringed instruments and wind instruments but not in Piphat. This ways for the plays in Piphat appear as:

Ranat Eak

There are 3 pieces and these are not Wa Dok. For example as Kru Rung Pradid Phai Reau who tough to Kru Chaiya Thangmeesri, as Duriyapraneed tough to Kru Surbsak Duriyapraneed.

Ranat Thump

There are 3 pieces. Especially 3rd piece, these is Wa Dok as the ways of the song of Kru Phum Baphuyawart tough to Kru Pring Karnjanaparin and Kru Pring tough to Kru Paearn Kongchok, Kru Phaitoon Charejjarearn and Kru Kittipong Meepom (Rong) as him tough to Kru Dudsadee Meepom for example.

Khong Wong Yai

There are 3 pieces and these are not Wa Dok. As the ways of the song of Kru Sorn Wongkhong by Kru Songyot Kaewdee (Kru Sorn's nephew), Kru Rung Bamrung Jitjareun tough to Kru Sagnobsuk Dhammawihan.

Khong Wong Lek

There are 3 pieces and these are Wa Dok. As Kru Petch Jannad tough to Kru Phairat jannad, Kru Charak Phosamthon.

Pi

There are 3 pieces and these are Wa Dok. As Kru Theb Khonglaithong tough to Kru Pib Khonglaithong, Kru Jamnean Srithaiphon.

Krui

There are 3 pieces and these are Wa Dok. As Kru Theb Khonglaithong tough to Kru Pib Khonglaithong, Kru Mhern Tantikarnjanejit tough to Kru Suwit Kaewkramon.

Sor Duang

There are 3 pieces. It combines Teaw Wan and Teaw Keb. Moreover, there are Wa Dok. As Kru Plung Wannakajorn tough to Kru Benjarong Thanakosed, Kru Rung Phaireau tough to Jieraphon Petchsom.

Sor Ou

There are 3 pieces. It combines Teaw Wan and Teaw Keb. Moreover, there is Wa Dok. As Kru Plung Wannakajorn tough to Kru

Benjarong Thanakosed, Kru Rung Phaireau Seng Sor tough to Jieraphon Petchsom.

Jakhe

There are 3 pieces. It combines Teaw Wan and Teaw Keb. Moreover, there is Wa Dok. As Kru Nipha Aphaiwong tough to Kru Sittisak Janhawut.

Pleang Nok Kamin Tawl

In 1933 (2476), Mr. Montree Tramot composed the verse of Pleang Nok Kamin Song Chan and Chan Dew and brought the verse also Wa Dok by the ways Sam Chan's ratio of Kru Peng for singing, collecting in Pleang Tawl. In Song Chan's ratio used the old rhythm and Chan Dew brought Piphat Morn's rhythm (Pleang Yam Thieng). Pleang Nok Kamin Tawl is for playing and singing (can except for singing). It begins at Sam Chan, Sorn Chan and Chan Dew. Pleang Tawl was origin from Pleang Rung. Instead of playing only Pleang Char, Sorn Mai, Pleang Reaw, continue several songs. After that, they brought the same song to compose in Sam Chan's style, Sorn Chan's style, and Chan Dew. In the case of Pleang Sorn Chan was modified and to do a precise to continuously play. For begin to final in the song may be Raowj (just slow) or finishing such Ork Luke Mod's style (very fast and instantly stop). Moreover, there is the playing with Pleang Hang Krung that is convenient and the last always playing with Luke Mod.

Pleang Nok Kamin Tawl's development

Pleang Nok Kamin Sam chan of Kru Peng	Tang Rong Nok Kamin Sam Chan of Kru Peng
Pleang Nok Kamin Sorn Chan in ancient song	Tang Rong Nok Kamin Sorn Chan of Kru Montree
Pleang Nok Kamin Morn Chan Dew	Tang Rong Nok Kamin Chan Dew of Kru Montree

The role of Pleang Nok Kamin

The way of Thai life that begin from birth to died such as cutting off the topknot of a child, being ordained, being married, cremation, it makes the Thai classical music which could continuously translate. Pleang Nok Kamin is special song for the occasion in variety style that use in an auspicious occasion or an inauspicious occasion. We can divide the role of Pleang Nok Kamin in 3 parts such as rite, performance, and lulling to sleep by singing. However, the changing in the society and the time decline the important role of the song because of the birth of the new song or the less of the occasion for playing of the song.

Pleang Nok Kamin for the rite

By the way, the song is for the playing in rite of Thai not only Royal rite but also general rite. Majority, we use Piphat and choose the Pleang Reung (it means that it concludes a lot Pleang Kred). Pleang Sorn Chan is always playing and using for the play for the rite example; Pleang Reung Thum Kwan (important song for bring back spirits' candidate for the Buddhist priesthood). For the festival for merit, we always use Pleang Reung for example; Pleang Reung Phra Rama Dearn Dong and Pleang Reung Nok Kamin. Generally, Pleang Reung has not for singing, we only use for playing. For the calling Pleang Reung, we generally call as Pleang Tab, it means that we will call for the first example, Pleang Nok Kamin, Pleang Reung Chin Sae or we can call by the rite to make music. This Pleang Reung is the special song also as Sorn Chan song. However, in the case of the Khruang Sai orchestra, we always choose Pleang Tab Mahori or Pleang Tawl to play as the reason of Pleang Reung. It means that we can play it for a long except the modern life in the society. We need to be comfortable that cause to choose to play in short. So we do not take into consideration.

Pleang Nok Kamin for performance

This song is one of the songs that can play in the auspicious occasion and the in auspicious occasion. The song for the auspicious occasion is such as Pleang Reung Nok Kamin (Mae Mai krum Krun) that plays for Nung Yai (grand shadow play), Pleang Nok Kamin Sorn Chan and Pleang Sorn Mai Nai Pleang Reung Nok Kamin for using for Manorha's story and Kawee's Deuk Dam Ban. Moreover, this song is for La Korn Phan Tang "Phu Chana Sib Tid, Pleang Nok Kamin Morn for Ram Morn Sib Sorn Tha. In the part of Pleang Nok Kamin that plays in the inauspicious occasion is as Nok Kamin Morn for Ram Sarm Thard, Pleang Nok Kamin Chan Deaw Nai Pleang Tawl or Nok Kamin Morn for Ram Yo Kee Thawai Fai.

For the example of Nok kamin for the performance:

Pleang Nok Kamin in the ancient period was played for Nung Yai in the part of Hanuman Asa. In the present time, it's different for this performance. When Thotsakun give Nang Suwan Kun Yu Ma, who is Indhorachit's wife, for being Hanuman's wife. We use Pleang Na Phat "Pleang Char"; the conductor will call Na Phat "Mae Mai Krum Krun". Pi Phat orchestra will play Pleang Mae Mai Krum Krun which has Nok Kamin Towa Phu and Nok Kamin Towa Mea. We can not play the other song such as Rueng Soison, Rueng Taw Kin Pak Bung for this performance.

Pleang Nok kamin Sorn Chan appeared in Khon's dialog in Sida Lui Fai and Prab Ban Rai Kun. We use in 6 parts, in the fourth part in Nang Kan Akkee's resident, at Longka.

Rong Pleang Nok Kamin
 Meau Nunt
 Nang Kan AkKie Saneaha
 Nawl Nai Mon Tein Song Sopha (Ban Raikal Aok)
 Lae Hent Aong Asura Osot

Pai Kum Korn Look Ya Kawl Ma Nung
 Bon Suwan Ban Lank Alongkot
 Suam Kod Banlaikan Run Thod
 Plang KamSod Soka Alai

In the same way, Pleang Farang Ku appeared in second scene of Manorha's story in Manorha's resident, at Panyajal's city. In this part have the singing Pleang Farang Ku and Pleang Mae Mai Krum Krun as:

Tae Nai Jit Krun Kid Thun Krairad
 Ram Nirat Krun Kong Hai Mgnorgn
 Mgnargn
 Aho Chanok Chonnanee Kub Phee Nang
 Thong Reud Rang Sok Kanung Thun Look Rak
 Anitja Wane Sang Tae Pang Korn
 Ma Tam Ron Kuk Khen Hen Prajak
 Thong Jak Meaun Jak Yad Anad Nurk
 Nang Kan Sang Sob Pak Long Sokee

In the older part is not the receiving or the playing but Ajan Chaiya Thangmeesri add the ways of the playing by using Pleang Farang Ku (Sornmai) Nai Pleang Nok Kamin (former song) in the present. The next period, Ajan Pib Konglaithong plays the Flute (Krui) of Pleang Nok Kamin Sorn Chan (Towa Phu) for the first pieces in the first scene of Manorha at the puddle (Kinnaree Ron)

Pleang Mae Mai Krum Krun appeared in The Lakorn Deuk Dam Ban "Kawee" in the third part, Hung Chark. In Tamnak Thee Hok, in Chumnum Bod Lakorn and Bod Kab Rong of Higher royal princes Krom Phraya Naritsala Nuwat Thi Wong, published in 1971 (2514) at page 78 as:

Rong Ram Mae Mai Krum Krun Rab Pi Phat
 Chan Aho Phra Rom Pho Thong Khorn Nong Aey
 Phra Khun Kaey Thuk Chal Kum
 Sadejg Sawankalai Jai Ra Kum
 Minurm Sam Jeb Jai Hai Dai Alai

Rong Ram Mae Mai Krum Krun Rab**Pi Phat**

Chan Towa Ral Chal Chod Ja Thod Krai
 Jeb Ok Jeb Jai Mai Ru Hai
 Phrao Sea Ru E Thawl Jal Ubai
 Thun Muai Mod Mai Sea Dai Chiewalai

Pi Phat do the Pleang Aod that Ajan Chaiya Thangmeesri who play Pleang Aod, Pleang Mae Mai Krum Krun (Sorn Mai) in Nok Kamin's song so we can call this song is one of the important song.

Pleang Nok Kamin Morn in Lakorn Phan Thang appeared in Lakorn Phan Thang, Jal Phraya Mahinsakthamrong (Peng Penkul) who was heading of party of drama and installed this Lakorn in the forth Rama's period. This performance was celebrated in the fifth Rama's period. When he came back from Europe, he tried to develop his performance to be different from the other drama. It made his drama to be well known in the final of the fifth Rama's period.

Ya Korb's stage plays as Phu Chana Sib Thid in Kampang Hong Sawadee performed for show at the national theater, on Saturday 6-13-20, December, 2008 at Suphanburi, Ajan Saree Wangnaidham translated from into the poem's drama. Kanya Rohitajon and Somchai Tabporn composed the songs. From the evident, we could find Pleang Nok Kamin in Hong Sawadee's throne hall when Phra Jal Saka Ra Wut Phee sit on the royal seat, Aubprarad Sor Pinya, Seng Korn Su Kayee, Sor Panya, Kailu, and 10 Morns' soldier at here.

Pleang Phraya Lam Phrong Pleang Chor Phum Reng **Rong Pleang Nok Kamin Morn**

Rong Pleang Morn Cha Aeu Pleang Mob Reau Rong Pleang Marn Reng etc.

Content of the Nok Kamin Morn's song

Seng KonAun Yab Yorn Konlasuk Thi Nuk Kad
 Yang Mi Arge Tool Dai Nai Kon Lay
 Tae Chai Wa Pramart Kad Ka Ne
 Kid Bieng Bai Tai Te Whai Tuk Tang

Ja Mi Hai Ra Kai Keung Beung Bata

Kor Pratan Thahan Kra Pa Yard Yang

Sak Meuan Nung Song Pai Tham Kon Aum

Prang

Lung Lang Ri Pu Mue Pai Ree

Pleang Nok Kamin Morn Ram Morn Sib Sorn Tha. Ram Morn is the dancing in the in the auspicious occasion also the cremation especially the monk's cremation. The word "Ram Morn" that calls in Thai but in Morn call "Puahapern" that it means the performance or Kangj Ram Taphon. The reasons why we call that because the performers must listen the rhythm form Taphon Morn (Morn's drum). For the dancing-looking was specially Morn's nationality. In the former, there were 10 dancing-looking or 10 songs. But in the present time, Ram Morn in certain place, there are more that 10. Creating the other dancing looking to add in the older performance. Others persons call Ram Sib Sorn Phasa because of the miss-understanding. Ram Morn at Khor Kred likely show for 12 songs by inserting 2 Thai classical musics which are the eighth (Pleang Morn Kra) and the last story (Pleang Nok Kamin)

Pleang Nok Kamin Morn is the Pleang Reaw that is the last song for Yo Kee Thawai Fai's performance. This show is for the cremation. In the part of Pleang Reaw, we use Pleang Nok Kamin Morn as the song for Yam Theng

Pleang Nok Kamin Morn (Ponetakon) concludes in Ram Sam Tad. It likes to be the performance for the cremation of Morn. By the belief, the merit of the dead will be around in the area of their sons or daughters for telling something to them also the angel who stay at here. So it is necessary that they do the performance "Ram Sam Tad" to be allowed to tell and ask for a pardon from the angel before bring the corpse to the crematorium. The time for the show, they will do for 2-3 days by beginning for the first cremation at 04.00 am. There are 3

conditions for this cremation as; 1) Monk's cremation, 2) the longed corpse, 3) the corpse in Morn's casket (Alabox). There are 3 elements of the performance as:

1. Performers may be female or male. In the majority is the old and respected woman in the community.

2. Musicians is such as the performer (may be female or male). In the present time, Pi Phat is concluded for the dancing. There are 3 Pi Phat orchestras in Pra Pa Dang such as Wichensilpa, Chalorsilpa and the last Wangphaya. The musical instruments must especially in this neighborhood.

3. Attendances are majority as a death's kinsman. They can talk to his spirit when the spirit gets inside the other. We will use the deserts

in the cremation such as Thong Yib, Thong Yod, Foi Thong, Kawneaj, Sangkaya, and Thaufoo. The especially thing that is the coconut, the banana, and the necklace or lei of flowers. The ways to perform will be dividing into 3 parts. The performers will begin the show for the first part to the third Part when they finish the Wai Kru

Pleang Nok Kamin for lulling to sleep by singing

In the ancient period, Pleang Tab Mahori has a function for playing to lull to sleep by singing for the royals. That role is former declined. We only used the Khruang Sai orchestra or the Mahori ensemble. The song for the plays are Pleang Kred, Pleang Tab Mahori or Pleang Tawl.

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. (2540). **สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีต-ดุริยางค์**. กรุงเทพฯ : มหาคุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2532). **การวิเคราะห์รูปแบบพื้นบ้าน**. ในวารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 ประจำภาคเรียนที่ 2.
- จิรัช อาจณรงค์. (2551, 4 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย ณัฐหทัย พงศ์พิทักษ์ ที่สำนักงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร.
- ไชยยะ ทางมีศรี. (2551, 10 มิถุนายน). สัมภาษณ์โดย ณัฐหทัย พงศ์พิทักษ์ ที่สำนักงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2551, 24 ธันวาคม). สัมภาษณ์โดย ณัฐหทัย พงศ์พิทักษ์ ที่สำนักงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร.
- ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์. (2534). **การวิเคราะห์วิธีการประพันธ์เพลงไทยในลักษณะการแต่งขยายและแต่งตัดทำนองเพลงจากเพลงอัตราสองชั้น**. งานวิจัยได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. เอกสารโรเนียว.
- ณัฐพงศ์ ไสวตร. (2552, 2 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์โดย ณัฐหทัย พงศ์พิทักษ์ ที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กรุงเทพมหานคร.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2533). **ดนตรีประกอบเสียง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2546). **ประวัติการดนตรีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประสิทธิ์ ถาวร. (2530). **เครื่องดนตรีไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว**. ศิลปกรรม พิณฉายสุวรรณ. (2552, 16 เมษายน). สัมภาษณ์โดย ณัฐหทัย พงศ์พิทักษ์ ที่บ้านขวาง จังหวัดอยุธยา
- มนตรี ตราโมท และวิเชียร กุลตัญญ์. (2523). **ฟังและเข้าใจเพลงไทย**. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ขุนทรงสุภาพ (แพทย์ทรง บุญยะรัตเวช) ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันเสาร์ที่ 29 พฤศจิกายน 2523 กรุงเทพฯ: ไทยเชชม
- มานพ วิสุทธิแพทย์. (2533). **ดนตรีไทยวิเคราะห์**. หนังสือที่ระลึกงานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 22 กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง). (2525). **ศรทองประชุมผลงานเพลง**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง).
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2536). **สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคประวัติและบรรเลง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหธรรมิก จำกัด.
- สังัด ภูเขาทอง. (2532). **ดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ: เรือนแก้ว.
- _____. (2535). **ประชุมบทความทางวิชาการ**. กรุงเทพฯ: เรือนแก้ว.